E·R·S·O

iute
ERSO PEASPONSOR

100

ELTS JA PEER GYNT

23 OKTOOBER
ESTONIA KONTSERDISAAL
2026

ERSO 100

VIIUL
VADIM GLUZMAN

ERSO

DIRIGENT
OLARI ELTS

GRIEG
TÜÜR
LUTOSŁAWSKI

iute ERSO PEASPONSOR

ERSO 100

Inspiratsioon
Ambitsioon
Tipptase

"ERSO 100. hooaeg tähistab sajandit muusikat, otsinguid ja pidevat arengut. Iutet ja ERSOt ühendab ambitsioon püüelda oma valdkonnas tippu ning viia Eestist sündinud talent ja looming järjest kaugemale."

Tarmo Sild, Iute Groupi asutaja ja juht

E · R · O

100

ELTS JA PEER GYNT

VADIM GLUZMAN viiul
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Triin Ruubel
Dirigent OLARI ELTS

HEA ERSO PUBLIK!

Praegusel ajal on eriti oluline toetada inimesi, kes loovad väärtust. Üha enam kipub väärtusloome jääma hävitamise, ülereguleerimise ja võlgu elamise varju. See suundumus ohustab kogu maailma, ent iseäranis meie kodukontinenti Euroopat.

Seda tähtsam on hoida ja toetada Eesti kultuuri ning inimesi, kes seda loovad ja edasi kannavad.

Soovin teile meeldejäävat kontserdiõhtut ja palju ilusaid muusikaelamusi kogu juubelihooajaks!

Tarmo Sild
Iute Groupi asutaja ja juht

iute ERSO PEASPONSOR

kell 18 — eelkontsert

Witold Lutosławski
„Epitaph“

Udo Kasemets
„EMIT: EnergyMassInteracT“

Guido Gualandi (oboe), Vambola Krigul (löökpillid),
Kadri-Ann Sumera (klaver), Lauri Metsvahi (löökpillid),
Triin Krigul (viiul), Meelis Vind (klarnet)

**Eelkontserdil vestlevad Olari Elts, Erkki-Sven Tüür,
Vadim Gluzman ja Vambola Krigul**

kell 19 — sümfooniakontsert

VADIM GLUZMAN viiul
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Triin Ruubel
Dirigent OLARI ELTS

Edvard Grieg (1843—1907)
„Peer Gynt“ süit nr 2, *op.* 55 (1891) ~15’
I Pruudiröövi. Ingridi kaebelaul
II Araabia tants
III Peer Gynti kojutulek
IV Solveigi laul

Erkki-Sven Tüür (1959)
Viiulikontsert nr 3 „Kõnelused Tundmatuga“ (2020) ~35’

vaheaeg

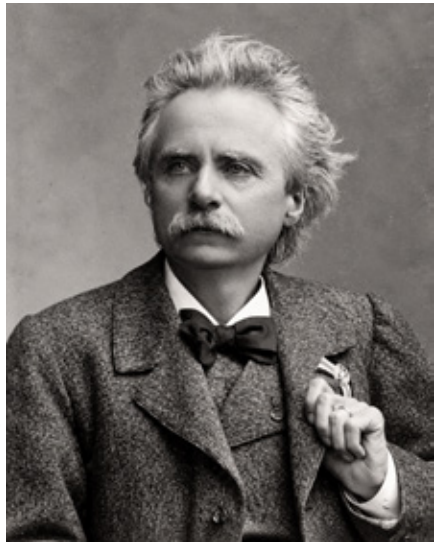
Witold Lutosławski (1913—1994)
Orkestrikontsert (1954) ~30’
I Intrada. Allegro maestoso
II Capriccio notturno e arioso. Vivace
III Passacaglia, toccata e corale. Andante con moto — Allegro giusto

*Kontserdist teevad ülekande Klassikaraadio ja ERSO TV (erso.tv),
salvestisi saab ka järelkuulata ja -vaadata.*

Kontserdi kava koostades lähtus orkestri kunstiline juht ja peadirigent Olari Elts ERSO juubelihooaja dominantidest. Eriline tähelepanu on läbi hooaja orkestri väärikal ajalool. Edvard Griegi süidi „Peer Gynt“ teine osa „Araabia tants“ kõlas juba orkestri eelkäija, raadioansambli esimesel kontserdil ning on rõõmustanud Eesti raadiokuulajaid juba 10⊙ aastat.

ERSO tegevuses on aastakümnete jooksul olnud oluline koht koostööl Eesti heliloojatega, kelle teosed kujundavad orkestri kõla ja identiteeti. Erkki-Sven Tüürile on ERSO olnud oluline loomingupartner juba tema esimestest orkestriteostest alates. Täna kõlab Eestis esmakordselt Tüüri kolmas viiulikontsert „Kõnelused Tundmatuga“, mille solistina astub üles maailmakuulus viiuldaja Vadim Gluzman.

Tähistades orkestri muusikute ühist musitseerimisrõõmu, esitab ERSO sel hooajal lisaks Witold Lutosławski teosele veel kolm orkestrikontserti. Olari Elts: „Juubelihooajal tõstame sümfoonia kõrval esile just 2⊙. sajandi alguses tuule tiibadesse saanud žanri — orkestrikontserdi. Kui sümfoonia keskmes on helilooja arhitektuuriline mõte ja muusikaline arendus, siis orkestrikontsert tõstab esile orkestri enda — tema kõla, värvid, virtuoossuse ja isikupära.“

Edvard Grieg

Edvard Grieg (1843—1907)
„Peer Gynt“ süit nr 2, op. 55 (1891)
I Pruudiröövv. Ingridi kaebelaul
II Araabia tants
III Peer Gynti kojutulek
IV Solveigi laul

Edvard Grieg sai 1874. aasta alguses Norra kirjanduse suurkujult Henrik Ibsenilt kirja ettepanekuga luua muusika lavateosele **„Peer Gynt“.** See oli noorele heliloojale auväärne pakkumine. Ibsen ja Grieg olid tutvunud paar aastat varem ning Ibsen teadis teda kui heliloojat, kes kasutas oma loomingus oskuslikult norra folkloori.

Norra muinasjuttude põhjal kirjutas Ibsen „Peer Gyntis“ aegumatu loo rahutust seiklejast, kes paneb end proovile, otsib uusi elamusi ja iseennast ning saab vana mehena aru, et on tallanud tühja tuult. Näidendit lavastatakse siiani mitmel pool maailmas ning selle ainetel on loodud uusi teoseid, nende hulgas Eesti helilooja Jüri Reinvere samanimeline ooper Norra rahvusooperi tellimusena 2014. aastal.

Edvard Grieg nägi „Peer Gynti“ muusika loomisega palju vaeva, sest tema sõnul oli tegemist täiesti ebamusikaalse süžeega. Töö läks aeglaselt ja oli „kuratlikult raske“, sest teater seadis muusikale väga täpsed raamid. Grieg pidi komponeerima stseenidele paarkümmend lühikest muusikapala. Kirjas sõbrale Frants Beyerile kurtis ta augustis 1874: „„Peer Gyntiga“ läheb väga aeglaselt ja sügiseks valmis saada pole mingit lootust. See on hirmus tõrges materjal, välja arvatud paar kohta, kus Solveig laulab — need olen kõik valmis saanud.“ Viievaatuselise näidendi „Peer Gynt“ esiettekanne toimus 24. veebruaril 1876 Christianias (praeguses Oslos) ja oli tõeline sensatsioon. Etendust mängiti üle 30 korra, hulga kiidusõnu teenisid nii kirjanik, nimiosatäitja Henrik Klausen kui ka Edvard Griegi muusika. Mõnel õhtul nõudis publik isegi „Solveigi laulu“ ja loo „Mäekuninga koopas“ kordamist.

Et „Peer Gynti“ parimad palad jõuaksid kontserdilavale ja väljapaistvate orkestrite repertuaari, koostas Grieg näidendimuusikast 1888. ja 1891. aastal kaks orkestrisüiti. Süitide osad ei järgi süžeed ega ole omavahel seotud. Süiti nr 2 paigutas helilooja pulmaröövistseeni ja Ingridi kaebelaulu, Araabia tantsu beduiinide laagris, vana Peeri tormise kojusõidu ja armastava Solveigi igatseva laulu. Mitmed lood „Peer Gynti“ süitidest kuuluvad populaarse klassika kullafondi ning kõlavad soovikontsertides ja lisapalana kontsertide lõpus. „Araabia tants“ oli kavas ka 100 aastat tagasi ERSO eelkäija, ringhäälingu orkestri esimese eetripäeva kontserdil.

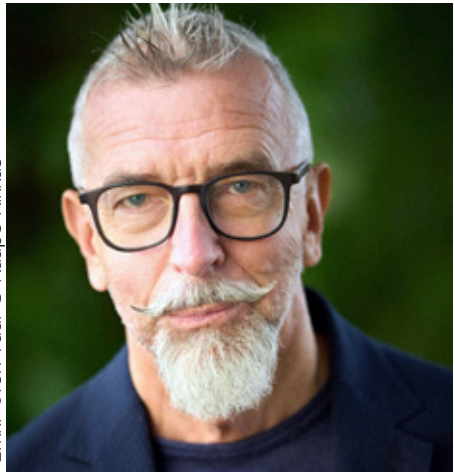

ERSO piletiostjatele kehtib **50% soodustus** tavahinnast parkimisele Rävala parkimismajas kuni kolme (3) tunni jooksul.

Kuidas soodustust lunastada:

- Klient võtab Rävala parkimismajja sisenedes parkimispileti.
- Pärast kontserti valideerib klient oma parkimispileti kontserdisaali fuajees.
- Enne parklast lahkumist maksab klient parkimistasu parkimismajas asuvas makseautomaadis.

EuroPark

Erkki-Sven Tüür © Kaupo Kikkas

Erkki-Sven Tüür (1959)
Viiulikontsert nr 3
„Kõnelused Tundmatuga“ (2020)

Erkki-Sven Tüür õppis Tallinna konservatooriumis kompositsiooni Jaan Räätsa juhendamisel, täiendas end Lepo Sumera juures ning elektronmuusika alal Karlsruhes. Laiema tuntuse saavutas ta 1979. aastal loodud progerokiansambli In Spe liidrina ja rokist pärit energia on tema loomingus tuntav siiani.

1990ndatel pälvisid rahvusvahelisel areenil tähelepanu Tüüri orkestriteosed „Zeitraum“ ja „Searching for Roots (Hommage à Sibelius)“ ning mainekas plaadifirma ECM avaldas tema autoriplaadi „Crystallisatio“. Sellest ajast alates on Tüür kinnistanud koha oma põlvkonna ühe silmapaistvaima heliloojana, kes komponeerib teoseid peamiselt maailmakuulsate esitajate tellimusel.
Tüüri varajane looming ühendas julgelt erinevaid tehnikaid, põimides gregooriuse laulu ja minimalismi, lineaarset polüfooniat ja mikrotonaalsust, dodekafooniat ning liikuvaid helimassiive. Pööre tema helikeeles on märgatav alates neljandast sümfooniast („Magma“) ja teostest „Ardor“ ning „Oxymoron“, mil helilooja võttis kasutusele oma nn vektoriaalse meetodi. See on viis arendada muusikamaterjali, mis helilooja sõnul lähtub „algelemendist, koodist, mis muteerudes ja kasvades ühendab kogu kompositsiooni koes olevad punktid“.

Põhiosa Tüüri loomingust moodustab instrumentaalmuusika. Ta on kirjutanud kümme sümfooniat, hulga teoseid sümfoonia- ja keelpilliorkestrile ning paarkümmend instrumentaalkontserti, ooperi „Wallenberg“, oratooriume ja muusikat paljudele filmidele. Heliloojana soovib ta ergutada kuulajate loomingulist energiat. „Muusikas peab olema kõik: vapustav jõud, kirgastav valgus, lõputu leebus ja sügavaim pimedus. Raev, valu, kahetsus. Kõik see, mis teeb meist inimese. Ja lunastava armastuse õrn puudutus.“

Kolmas viiulikontsert **„Kõnelused Tundmatuga“** valmis spetsiaalselt Vadim Gluzmani silmas pidades. „Tema erakordne anne, musikaalsus, energia ja kõlavärv mõjuvad mulle erilise käivitajana ning helilise inspiratsiooni allikana,“ ütleb helilooja.

Teos on Oregoni Sümfooniaorkestri, Frankfurdi Raadio Sümfooniaorkestri ja Göteborgi Sümfooniaorkestri ühistellimus ning sai maailmaesiettekande 27. jaanuaril 2023 Salemis Willamette'i Ülikooli Smith Auditoriumis. Esitasid Vadim Gluzman ja Oregoni Sümfooniaorkester David Danzmayri dirigeerimisel. Eestis kõlab teos esmakordselt.

„Pealkiri „Kõnelused Tundmatuga“ vihjab kujuteldavatele vestlustele oma „teise minaga“: kutsugem seda sisehäält südametunnistuseks, Jumalaks (ka kõige abstraktsemas tähenduses) või kellekski, keda ei tunta, kuid kes võiks hüpoteetiliselt olla kõige lähedasem sõber. Seesugust vestlust võib alati vaadelda ka kui dialoogi kujutlusvõime pidevalt muutuva ja areneva projektsiooniga. Viiulisolist on nagu üksik indiviid keset ideede, põhimõtete, väärtuste ja muu sarnase džunglit, kes üritab leida oma elule valgustavat sihti ja kõige toimuva paremat mõistmist ning kes otsib vastuseid eksistentsiaalsetele küsimustele.

Minu orkestrimuusikale on iseloomulik erinevate „ladestuste“ polüfoonia — need „ladestused“ omakorda koosnevad paljudest isekeskis põimuvatest individuaalsetest liinidest, mille tihedus järk-järgult kasvab või kahaneb. Seda kõike võib täheldada ka selles teoses. Kontserdi kolm osa esitatakse pausideta attacca (aeglane — kiire — aeglane). Ikka ja jälle tekib tunne, et eri kihtides kulgetakse samaaegselt erineva tempoga. Esimene osa lõpeb lühikese kadentsiga, mis viib rütmiliselt aktiivsema keskmise osani. Pärast orkestri võimsat kulminatsiooni suubume teistsugusesse kõlamaailma: see on salapärasem ja õhulisem, vahel ka tume ja läbipaistmatu kolmas osa. Sooloviiul mängib pidevalt muutuvates akustilistes tingimustes, ümbritsetuna värve muutvatest kõlaruumidest. Kõige lõpus jõuame ühe hoopis uutlaadi valguse kätte — ehk ongi see kõige olulisema täieliku mõistmise hetk; too miski, milleni „Tundmatu“ püüdis meid alati leebelt juhatada.“

— Erkki-Sven Tüür

Witold Lutosławski

Witold Lutosławski (1913—1994)
Orkestrikontsert (1954)
I Intrada. Allegro maestoso

II Capriccio notturno e arioso. Vivace

III Passacaglia, toccata e corale. Andante con moto — Allegro giusto

Teisele maailmasõjale järgnenud aastad olid Ida-Euroopa muusikaelus umbne keeldude aeg. Võimude pealesurutud „sotsialistlik realism" takistas muusika uuenemist. Läänemaailma uued kunstivoolud ning avangardne ja moodne muusika, sealhulgas Schönbergi, Stockhauseni, Messiaeni ja teiste heliloojate teosed, jõudsid idabloki heliloojateni raadioeetri või isiklike kontaktide kaudu. Värske puhangu Poola ja kogu idabloki maade muusikasse tõi Stalini surmale järgnenud sulaperioodil alguse saanud festival „Varssavi sügis", kus tähtsal kohal olid Lutosławski uudisteosed.

Witold Lutosławski õppis Varssavi konservatooriumis klaverit ja kompositsiooni ning tudeeris Varssavi ülikoolis matemaatikat. Teine maailmasõda nurjas tema plaanid minna õppima Pariisi. 1940. aastate loomingulised katsetused tipnesid 1948. aastal valminud neoklassikalise esimese sümfooniaga, mis keelati pärast esiettekannet formalistlikuks kuulutatud teosena.

Witold Lutosławski oli terve oma loomingulise elu väsimatu katsetaja ja eksperimenteerija. Suure huviga uuris ta dodekafoonia võimalusi ning tema esimene selles tehnikas kirjutatud meistriteos oli Béla Bartóki mälestusele pühendatud „Leinamuusika" (1958). Kuulnud raadioülekande kaudu John Cage'i klaverikontserti, hakkas ta kasutama aleatoorikat ja katsetama erinevate vormilahendustega, arendades samal ajal edasi oma teoste värvikat orkestratsiooni Bartóki, Debussy ja Stravinski traditsioonidest lähtudes. Poola rahvamuusika elemendid olid Lutosławski helikeeles olulised algusest peale.

Elu teisel poolel kujunes Lutosławskist rahvusvaheliselt mõjukas helilooja ja hinnatud orkestrimuusika autor. Mitmed festivalil „Varssavi sügis" helilooja enda juhatusel kõlanud teosed jõudsid seejärel ettekanneteni mujal maailmas. Lutosławski tuntuimate oopuste hulka kuuluvad kolmas ja neljas sümfoonia, tšellokontsert ning orkestrikontsert.

1950. aastal tellis Varssavi Filharmoonia vastloodud orkestri juht Witold Rowicki Lutosławskilt **orkestrikontserdi**. Teos pidi põhinema rahvamuusikal ja võimaldama orkestril demonstreerida oma mänguoskust, olemata sealjuures liiga keerukas. Lutosławski töötas teosega ligi neli aastat. Intervjuus dirigent Richard Dufallole rääkis ta 1987. aastal: „Funktsionaalmuusika kallal töötades arendasin välja stiili rahvalikest diatoonilistest viisidest, mis on kombineeritud mittetonaalse kontrapunkti ja värvikate harmooniatega. Sellises stiilis komponeerisin 1945. aastal klaveripalade tsükli ja 1946. aastal „Kakskümmend vana Poola jõululaulu" [...] Kavatsesin selles stiilis komponeerida midagi ulatuslikumat ja selleks saigi orkestrikontsert."

Orkestrikontserdi esimese osa aluseks on Masoovia rahvalaul. Madalatelt keelpillidelt algav sakilise rütmiga meloodia kandub edasi teistesse pillirühmadesse, kasvatades järk-järgult muusikalist tekstuuri ja arendades temaatilist materjali. Teine osa, kapritšo, pakub pillirühmadele õhulisi virtuoosseid helimänge, dünaamilisi puhanguid ja lühikeste meloodiliste signaalide tulevärki. Teose ulatuslik kolmas osa kasutab barokiajastu vormielemente ja jaguneb omakorda kolmeks episoodiks. Korduval bassireal põhinev *Passacaglia* saab alguse harfi ja kontrabasside esituses ning levib järk-järgult üle kogu orkestri, kasvatades kõlajõudu. Lühikese lüürilise vahepala, *Corale*, juhatab sisse oboede ja klarnetite esitatud rahvalauluteema. Teose lõpetab jõuline ja energiline kooda.

Orkestrikontserdi esiettekanne leidis aset 26. novembril 1954 Varssavis. Varssavi Filharmoonia sümfooniaorkestrit juhatas Witold Rowicki, kellele helilooja teose ka pühendas. Värvikas orkestrikontsert kõlas seejärel mitmel pool Euroopas ning 1961. aastal esitati seda esimest korda Ameerikas New Yorgi Filharmoonikute esituses. Suure orkestri võimsat kõlailu kandev teos on sümfooniaorkestrite repertuaaris tänaseni väga populaarne.

ERSO on teost esitanud 1988. aastal Andrei Boreiko juhatusel ning 2023. aastal Antoni Witi dirigeerimisel.

Tekstid koostas Tiia Teder

Kolm küsimust

VADIM GLUZMAN

Esitate Erkki-Sven Tüüri 3. viiulikontserti juba seitsmendat korda. Kas Tundmatu on nende esituste jooksul muutunud?

Muidugi on see muutunud, sest me kõik muutume. Iga päev, iga kontsert ja iga kohtumine toob meie ellu uue kogemuse ning paratamatult peegeldub see kõik muusikas, mida mängime. Lisaks peitub vastus juba nimes eneses — muusika on dialoog, mis ei kordu kunagi ja on alati tundmatu!

Teie repertuaaris on palju 21. sajandi muusikat, kuid mängite 17. sajandil valmistatud Stradivari viiulil, mis on pärit täiesti teistsugusest helimaailmast. Kuidas need kaks kokku sobivad?

Alates varajasest teismeeast on mind paelunud ajas rändamise idee — lugesin palju ulmeraamatuid ja unistasin ajareisidest.

Arvan, et kunstivormidest on muusika ajas rändamisele kõige lähemal. Me äratame ellu teoseid, mis on kirjutatud 300 aastat tagasi, ja avastame oma ajas kirjutatud muusikat 300 aastat tagasi valmistatud pillidel, luues nii uskumatu silla sajandite vahele.

Olen täiesti kindel, et Antonio Stradivari oleks inspireeritud Erkki-Sven Tüüri muusikast!

Kuidas valite oma repertuaari? Millised on käesoleva hooaja tipphetked?

„Kõnelused Tundmatuga“ on kindlasti üks tipphetki! Olen väga oodanud, et saaksin seda kontserti taas esitada, külastada kaunist Tallinna ja teose salvestada. Tänavu tähistame suure läti helilooja Pēteris Vasksi 80. sünnipäeva ning mul on suur rõõm viia tema muusikat sel hooajal Mexico Citysse, Buenos Airesesse, New Yorki ja Denverisse.

Tänapäeva tippinterpreetide hulka kuuluv **VADIM GLUZMAN** annab 19. ja 20. sajandi viiulitraditsioonidele uue elu ja värskuse. Tema mitmekülgne repertuaar hõlmab ka nüüdismuusikat ning tema esitused jõuavad kuulajateni üle maailma nii otseülekannete, raadio- ja telesaadete kui ka arvukate auhinnatud salvestiste vahendusel.

Gluzman on teinud koostööd maailma juhtivate orkestrite ja dirigentidega. Ta on esinenud muu hulgas Berliini Filharmoonikute, Bostoni Sümfooniaorkestri, Baieri Raadio Sümfooniaorkestri ja Orchestre de Paris'ga. Neeme Järvi juhatusel on ta musitseerinud Chicago Sümfooniaorkestri ja Londoni Filharmoonikutega, Riccardo Chailly juhatusel Kuningliku Concertgebouw' orkestri ja Leipzigi Gewandhausi orkestriga ning Santtu-Matias Rouvali juhatusel Göteborgi Sümfooniaorkestri ja Philharmonia orkestriga. 2011. aastal asutas ta North Shore'i kammermuusikafestivali.

Vadim Gluzman © Marco Borggreve

Hooajal 2026/27 debüteerib Gluzman New Yorgi Filharmoonikute ees Santtu-Matias Rouvali juhatusel ning naaseb Chicago Sümfooniaorkestri ette, et anda kontserte Jaap van Zwedeni juhatusel. Samuti esineb ta Prantsuse Raadio Filharmooniaorkestri, Dresdeni Filharmoonikute ning Baltimore'i, Indianapolise, Colorado ja Quebeci sümfooniaorkestritega. Lisaks annab ta soolokontserdi Leipzigi Gewandhausis ning jätkab koostööd Columbuses (Ohio) tegutseva ProMusica Kammerorkestriga, mille loovpartneri ja külalissolistina ta ka kontserte juhib.

Gluzman on esiettekandele toonud Sofia Gubaidulina, Erkki-Sven Tüüri, Sally Beamishi, Gija Kantšeli, Pēteris Vasksi, Michael Daugherty, Lera Auerbachi ja paljude teiste heliloojate teoseid. Samuti on ta teinud kõrgelt hinnatud salvestisi Arvo Pärdi ja Valentin Silvestrovi loomingust.

2025. aastal asus Gluzman Colorado osariigis Durangos toimuva festivali Music in the Mountains kunstilise juhi ametisse. Ühtlasi on ta Peabody konservatooriumi resideeriv artist (Distinguished Artist in Residence).

Gluzman mängib 1690. aastal valminud Stradivari viiulil, mis kuulus kunagi legendaarsele viiuldajale Leopold Auerile.

Olari Elts © Krõõt Tarkmeel

Maestro **OLARI ELTS** on avara rahvusvahelise haardega dirigent, kelle kirg koostada ja juhatada väga omanäolisi ning põnevaid kontserdikavasid on toonud talle tunnustust üle maailma. Ta on hooajast 2020/2021 Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri peadirigent ja kunstiline juht ning asus alanud hooajast ka Sinfonietta Rīga kunstilise juhi ametisse.

Käesoleval hooajal juhatab Olari Elts Eesti Riiklikku Sümfooniaorkestrit selle märgilisel juubelil. Juubelihooaja kavades kõlavad Beethoveni ja Mahleri sümfooniad, Richard Straussi „Also sprach Zarathustra" ning Eesti armastatuimate heliloojate looming. Koos ERSOga ootavad Olari Eltsi ees suured rahvusvahelised turneed Euroopas ja Lõuna-Koreas, kontsertidega Soulis, Bucheonis, Salzburgis ja Grazis. Hooaja jooksul juhatab Elts lisaks Eesti Riiklikule Sümfooniaorkestrile ka Sinfonietta Rīgat, Islandi Sümfooniaorkestrit, Helsingi Linnaorkestrit, Tampere Filharmoonikuid, Tapiola Sinfoniettat ja Taipei Sümfooniaorkestrit.

Olari Elts on juhatanud külalisdirigendina paljusid nimekaid orkestreid, nende seas Leipzigi Gewandhausi orkestrit, Soome Raadio Sümfooniaorkestrit, Taani Rahvuslikku Sümfooniaorkestrit, Rotterdami Filharmoonikuid, Hollandi Raadio Filharmooniaorkestrit, BBC Sümfooniaorkestrit, Manchesteri Hallé orkestrit, Birminghami Linna Sümfooniaorkestrit, Ulsteri Orkestrit, Prantsuse Raadio Filharmooniaorkestrit, Prantsuse Rahvusorkestrit, Lyoni Rahvusorkestrit,

Luksemburgi Filharmooniaorkestrit, Poola Rahvuslikku Raadio Sümfooniaorkestrit, Budapesti Festivaliorkestrit, Oslo Filharmoonikuid, Viini Sümfoonikuid, Yomiuri Nipponi Sümfooniaorkestrit, Souli Filharmooniaorkestrit, Aucklandi Filharmoonikuid ja Melbourne'i Sümfooniaorkestrit.

Olari Elts on pühendunud nüüdismuusika, eriti Balti ja Põhjamaade heliloojate loomingu tutvustaja ning tema tunnustatud diskograafias on olulisel kohal paljude selle piirkonna juhtivate heliloojate teosed. Tema salvestis Kaija Saariaho teosest „True Fire" koos Orchestre National de France'iga pälvis 2024. aastal Gramophone'i auhinna nüüdismuusika kategoorias, kinnitades Eltsi väljapaistvat rolli kaasaegse muusika interpreteerijana.

Eltsi diskograafiasse kuuluvad ka Heino Elleri sümfoonilised poeemid ja viiulikontsert, salvestatud koos Baiba Skride ja Eesti Riikliku Sümfooniaorkestriga. Ondine'i plaadimärgi all on ta välja andnud hinnatud Erkki-Sven Tüüri loomingu salvestiste sarja, sealhulgas vioolakontsert Lawrence Poweri ja Tapiola Sinfoniettaga, viies sümfoonia Tapiola Sinfoniettaga ning akordionikontsert „Prophecy" Helsingi Linnaorkestriga.

Olari Elts on jätnud silmapaistva jälje ka ooperimaailma, juhatades selliseid teoseid nagu Tšaikovski „Jevgeni Onegin", Mozarti „Don Giovanni" ja „Idomeneo" ning Berliozi „Fausti needmine". Žanripiire ületava dirigendina on ta toonud Berliini Konzerthausi lavale teatri- ja kontserdilavastuse, mis ühendas Mendelssohni muusika ja Shakespeare'i „Suveöö unenäo" ning valmis koostöös Tallinna teatriga NO99. Koostöös Teater NO99ga ja Eesti Kontserdiga jõudis tema juhatusel lavale Mendelssohni „Pööriöö uni", mille üheksa muusikalist etendust tõid tegijatele teatri aastaauhindade galal etenduskunstide ühisauhinna. Möödunud hooajal tõi ta koostöös Eesti Draamateatriga taas lavale Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri tunnustatud „Macbethi".

Aastatel 2007—2020 oli Olari Elts Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri peakülalisdirigent ning aastatel 2011—2014 täitis ta sama ametit Helsingi Linnaorkestri juures. Ta on olnud Kymi Sinfonietta kunstiline nõustaja aastatel 2018—2022 ja Orchestre National de Bretagne'i kunstiline nõustaja aastatel 2006—2011, samuti Šoti Kammerorkestri peakülalisdirigent aastatel 2007—2010 ning Läti Riikliku Sümfooniaorkestri peadirigent aastatel 2001—2006.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER (ERSO) on elav ja mitmekülgne tipptasemel orkester. Eesti vanimal ja mainekaimal regulaarselt tegutseval sümfooniaorkestril on käes pidulik 100. tegevusaasta. ERSO ajalugu ulatub aastasse 1926 ning sarnaselt paljude omataolistega maailmas on see seotud rahvusliku ringhäälingu sünni ja arenguga. Orkester sai alguse Eesti Raadio juures sündinud ansamblist, mis raadio algusaegadel mängis otse-eetris juttude vahele muusikapalasid. Raadioorkestrist täiemõõduliseks sümfooniaorkestriks kasvas kollektiiv 1945. aastaks.

Alates hooajast 2020/2021 on enam kui 100-liikmelise orkestri peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts. Neeme Järvi jätkab koostööd ERSOga eluaegse aupeadirigendina, orkestri audirigent on Paavo Järvi, varasemad peadirigendid on olnud Olav Roots, Paul Karp, Roman Matsov, Neeme Järvi, Peeter Lilje, Leo Krämer, Arvo Volmer, Nikolai Aleksejev ja taas Neeme Järvi.

ERSO on käinud arvukatel turneedel ning osalenud mainekatel rahvusvahelistel muusikafestivalidel. Käesoleva juubelihooaja esimene kontserdireis viis Lõuna-Koreasse, ees ootavad esinemised Austrias, Lätis ja Leedus. 2025. aasta detsembris andis ERSO peadirigent Olari Eltsi juhatusel kontserte Ljubljanas ja Bregenzis. 2023. aasta mais toimus orkestri esimene turnee Suurbritannias, kus kahe nädala jooksul anti 11 kontserti. 2022. aastal esineti Olari Eltsi juhatusel Nürnbergis, Münchenis ja Pariisis. 2021. aasta novembri lõpus osalesid ERSO ja Elts Poolas rahvusvahelisel Kesk- ja Ida-Euroopa muusikafestivalil „Eufonie".

ERSO plaadistuste kõrget taset on esile tõstetud mainekates rahvusvahelistes klassikalise muusika väljaannetes ning orkestri salvestised on toonud mitmeid olulisi tunnustusi, neist märgilisim Eesti esimene Grammy auhind 2004. aastal Paavo Järvi juhatusel. Eesti Muusikaauhindadel nimetati 2020. aasta klassikaalbumiks Heino Elleri sümfooniliste teoste plaat ning 2026. aastal Erkki-Sven Tüüri autoriplaat „Aeris", mõlemad Olari Eltsi juhatusel. Samuti tunnustas Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapital 2020. aastal ERSOt ja Olari Eltsi aastapreemiaga Heino Elleri muusika salvestamise eest. Suurepärane koostöö on ERSOl selliste mainekate plaadifirmadega nagu Chandos, BIS, Onyx, Ondine, ERP jt. Lisaks kohalikele raadio- ja telekanalitele on ERSO kontserte üle kandnud Mezzo ja medici.tv ning EBU vahendusel on need jõudnud paljudesse Euroopa raadiojaamadesse.

Eesti Riiklik Sümfooniaorkester annab regulaarselt kontserte oma kodusaalis Estonia kontserdisaalis, kus orkestrit saab kuulda pea igal reedel. ERSO kontserdid jõuavad publikuni ka Klassikaraadio vahendusel ning alates 2020. aastast ERSO TV-s (erso.tv), mis võimaldab jälgida kontsertide otseülekandeid ja vaadata järelvaatamises varasemaid esinemisi.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER
Peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts
Eluaegne aupeadirigent Neeme Järvi, audirigent Paavo Järvi

Koosseis 23. oktoobril 2026
Kontsertmeister Triin Ruubel

I VIIUL
Triin Ruubel
Marge Uus
Hanna-Liis Nahkur
Piret Sandberg
Nina Kawaguchi
Kaiu Talve
Kätlin Ivask
Kirti-Kai Loorand
Fred Heinoja
Astrid Muhel
Tarmo Truuväärt
Liisi-Mai Krigul
Danae Taamal
Andrus Tork

II VIIUL
Kaido Välja
Kadi Vilu
Miina Laanesaar
Maaren Vihermäe
Marlis Timpmann
Annelize Vlasenko
Rahel Peäske
Mari-Katrina Suss
Triin Krigul
Toomas Hendrik Ellervee
Kristjan Nõlvak

VIOOLA
Rain Vilu
Helena Altmanis
Liisi Rusnak
Martti Mägi
Kristiina Välja
Mall Help
Kaja Kiho
Juhan Palm-Peipman
Mairit Mitt-Bronikowska
Karen Joamets

TŠELLO
Indrek Leivategija
Margus Uus
Lauri Toom
Katrin Oja
Levi-Danel Mägila
Riina Erin
Salome Stroganova
Tõnu Jõesaar

KONTRABASS
Mati Lukk
Janel Altroff
Imre Eenma
Indrek Pajus
Madis Jürgens
Ants Õnnis

FLÖÖT
Susanne Rull
Linda Vood
Janika Lentsius

OBOE
Guido Gualandi
Aleksander Hännikäinen
Manuel Nunes

KLARNET
Soo-Young Lee
Maksymilian Błaszczyński
Meelis Vind

FAGOTT
Peeter Sarapuu
Kristjan Kungla
Kaido Suss

METSASARV
Ye Pan
Nikita Matsuk
Max Anthony Howling
Kalle Koppel

TROMPET
Indrek Vau
Ivar Tillemann
Mart Kivi
Erki Möller

TROMBOON
Andres Kontus
Diogo Fernandez
Peeter Margus
Mariann Matteus

TUUBA
Madis Vilgats

TIMPANID
Adam Jeffrey

LÖÖKPILLID
Kaspar Eisel
Vambola Krigul
Jonas Thygesen
Lauri Metsvahi
Gertrud Jeffrey

HARF
Sara Siria D'Amico
Lisanne Rull

KLAVER
Kärt Ruubel

TŠELESTA
Jana Peäske

SA ERSO juhatuse liige
Kristjan Hallik

Produtsent
Daily Trippel

Orkestri mänedžer
Marko Metsaru

Müügijuht
Signe Vaiknemets

Partnerlussuhete juht
Morgan Merrell

Maine- ja kommunikatsioonijuht
Kaisa Koger

Toimetaja
Maarja Malmet

Muusikatoimetaja
Tiia Teder

Noodikoguhoidjad
Mariell Aren
Aron Talu

Disainer
Norman Orro

Personalijuht
Piret Veensalu

Pillilao juhataja
Egert Leinsaar

Kammer- ja noorteprojektide produtsent
Andres Alexander Metspalu

Lavameistrid
Jüri Korjus
Heiki Zvorovski

SÕPRADE **KLUBI**

Sõprade Klubi liikmetele pakume mitmeid hüvesid ning kutsume neid osalema eriüritustel.

Pianissimo
Tasuta kavalehed, privaatne garderoob, varane ligipääs uue hooaja piletitele ja muud hüved.
75€ aastas

Piano
Sooduspiletid, kutsed avatud proovidesse ja muud hüved.
150€ aastas

Mezzoforte
Kutsed avakontserdile ning vastuvõttudele, üllatuskingitused ja muud hüved.
300€ aastas

Forte
Lavatagused tuurid, kutsed ava- ja lõppkontserdile, aastaringsed soodustused ja muud hüved.
500€ aastas

Fortissimo
Kohtumised muusikutega, kutsed orkestri üritustele ja muud hüved.
1000€ aastas

LIITU!
erso.ee/soprade-klubi

AITÄH, SÕPRADE KLUBI

ERSO SISERING
3000 €+

Nicholas Kyriazi (5000€)
Kristjan Pomm (3000€)

FORTISSIMO
1000 €

Aare Viira
Allar Jõks
David O'Brock
Egon Elstein
Johan Randvere
Jonna Pechter
Jüri Shamov-Liiver
Kaidi ja Raivo Ruusalepp
Kaja Elstein
Kalle Volkov
Lauri Ligi
Liis Rammo
Ly Rammo
Mati ja Maris Sööt
Merlis Nõgene
Rain Tamm
Sander Pullerits
Siim Kallas*
Toomas Ellervee
Tõnu Kuddu
Tõnu Velt
Toomas Prangli
Wolfgang Doneus

FORTE
500 €

Ahto Ader
Annika Kuimet
Erko Tamuri
Evi Rooda
Helen Michaels
Lauri Almann
Mari-Ann ja Tunne Kelam
Peep Vain
Raivo Stern
Risto Kaarna
Siim Kallast
Ülle Kruuse

MEZZOFORTE
300 €

Aare Olander
Endel Talvik
Helge Talts
Hubert Viktor Kahn
Ingrid Männik
Karin Punning
Kaja Lõokene
Laura Pürjema
Lembit Talts
Liina Anier-Pärn
Mai Stern
Maren Pärn
Maret Maripuu
Marika Aren
Marika Laar
Peep Laar
Piret Tuul
Riina Cohen
Anonüümne (1)

PIANO
150 €

Aime Lindpere
Aive Telling
Aivo Hallist
Allan Randmaa
Andrus Lehtmets
Andres Ruubel
Ants Hinno
Ants Kerde
Ants Orgulas
Eero Hammer
Harri Mikk
Heidi Pruuli
Ian Robinson
Ilja Sundelevitsh
Jaan Riikoja
Jüri Suursoo
Juta Tiidus
Kärt Hammer
Kärt Põldsam
Katre Viljalo
Katrin Huik
Karin Vahter
Kristel Leppik
Kristiina Kahur
Külliki Villemi
Laura Danilas
Liina Tarmisto
Maarja Seinas
Maia Remmelgas
Mall Petersen
Malle Maltis
Mare Hammer
Mare Jugandi
Mari-Liis Lind
Martin-Petee Kask
Merike Meren
Merike Limberg
Nele Laidvee
Patrick Soome
Reet Nurmeots
Silva Pastak
Sirje Almann
Tanel Ross
Urve Pappa
Velle Hammer
Vivian Rennel
Ülle Källu
Anonüümne (4)

PIANISSIMO
75 €

Aime Talvik
Andres Vasarik
Anne Artus
Anne Parmasto
Anne Martin
Avo-Rein Tereping
Elna Kaasik
Elle Nellis
Ene Krigul
Enel Pehap
Eva Reintak
Eve Sirp
Gennadi Vihman
Heiki Meos
Heiki Sirp
Helgi Kooskora
Helle Kulbas
Irina Zundelevich
Mai Ets
Marika Eljas
Merle Keskküla
Reet Tatrik
Sirje Põder
Sirje Urb
Tiina Hiie
Tiiu Vilms
Triin Lekk
Viive Savel
Viivi Villemson
Viktor Kaasik
Vilve Põldmäe
Vladimir Panov
Ülle Valner
Ülo Siinmaa
Anonüümne (6)

LIITU!

erso.ee/soprade-klubi

SÕPRADE **KLUBI**

ERSO 100
TEGUS ORKESTER!

Eesti Riiklikul Sümfooniaorkestril on alati hoog sees!
Meie muusikud harjutavad ja esinevad iga nädal ning viivad Eesti muusika kuulajateni nii kodus kui välismaal.

IGA AASTA ERSOS:

100
muusikut

100+
kontserti kogu Eestis

1000+
tundi orkestriproove

30+
kontserti raadio- ja televaatajatele üle maailma

3+
kontsertreisi vähemalt 3 riigis

100+
tundi salvestatud muusikat

Me ei saaks seda kõike teha ilma toetajateta, kes usuvad muusika olulisust ja jõudu. Iga toetus, sõltumata selle suurusest, aitab meil hoida tegusat orkestrit elujõulisena.

Palun kaaluge annetuse tegemist ERSO-le
erso.ee/toeta-erso-100

AITÄH, ERSO 100

10 000 € ANNETAJAD

iute

TURKISH AIRLINES

NORDIC CATERING

AVITA anno 1988

1000 € annetajad

Nicholas Kyriazi (5000€)
Kristjan Pomm (3000€)
Allar Jõks
Andres Metspalu
Annika Kuimet
Cornelia Lootsmann
Jaanus Männik
Jüri Shamov-Liiver
Kalev Kase
perekond Kreegipuu
Lembit Talts
Liviko
Mare Jugandi
Mati ja Maris Sööt
Mövenpick Hotel Tallinn
Nordaid
Piret Kärm
Rainis Int
Rita Kull
Sander Pullerits
Toomas Prangli
Toomas Randaru
Tõnu Kuddu
Anonüümne (2)

100 € annetajad

Aare Viira (500€)
Eero Hammer (200€)
Ene Krigul (200€)
Eve ja Heiki Sirp (200€)
Evi Rooda (300€)
Helge Talts (500€)
Inna Kamenev (200€)
Kai Puusepp (200€)
Karin Punning (500€)
Kristel Meos (250€)
Liina Anier-Pärn
ja Marek Pärn (200€)
Liis Lichfeld (€300)
Merike Meren (150€)
Rein ja Kersti Tiik (200€)
Riina Toss (€620)
Siilike ja Rebane (200€)
Silja Mägi (200€)
Toomas Kruusimägi (250€)

Aime Lindpere
Aime Talvik
Aile Juur
Allan Randmaa
Ants Hinno
Ants Kerde
Anu Saar
Epp Müil
Erik Teemägi
Erkki-Sven Tüür
Eva Saar
Häli Metstak
Harri Mikk
Heiki Meos
Heikki Parve
Ilja Sundelevitsh
Ingrid Kormašov
Ingrid Raag
Jaan Riikoja
Jaanis Sarapuu
Jaanus Bõstrov
Jüri Alasi
Jüri Arusoo
Kadri Sikk
Karin Hussar
Karin Veissmann
Katrin Helena Kuslap
Katrin Herodes
Katrin Reinaste-Parve
Katrin Schmidt
Katrin Vinkel
Kertu Aksiim
Kirke Kangro
Kristiina Kahur
Laura Danilas
Lauri Almann
Leila Eespere
Liina Nuka
Maarja Malmet
Mairi Tonsiver
Mall Petersen
Mare Pajumets
Mare Tilk
Marika Laar
Marika Veisson
Marin Kraft-Jaaksoo
Maris Kirme
Märt Treier
Mart Urbas
Meelis Enok
Merike Rõtova
Merike Toro
Merje Hendrikson
Merle Ludvik
Mikk Murdvee
Peep Laar
Piret Ennus
Raivo Sepp
Rea Kauts
Reet Laasik
Reet Nurmeots
Reet Raukas
Reet Tatrik
Rein Kuik
Renne Joost
Riina Cohen
Riina Kütner
Riina Reinholm
Riina Talvik
Risto Kaarna
Signe Pius
Siivi Holmberg
Silja Kullamaa
Sirje Almann
Sirje Talivee
Tanel Ross
Terje Põder
Tiit Sinissaar
Tiit Veeber
Tõnis Maldre
Ülle Källu
Urve Kirotar
Urve Pappa
Urve Torbek
Veera Subbotina
Anonüümne (16)

AITÄH, SPONSORID

ERSO PEASPONSOR

iute

SUURSPONSOR

TURKISH AIRLINES

SPONSORID

NORDAID

LIVIKO anno 1898

MÖVENPICK HOTEL TALLINN

NORDIC CATERING

myfitness world class gym & studios

AVITA anno 1988

TOETAJAD

SA TALLINNA LASTEHAIGLA

PAKEND & PRINT ERSO TRÜKIKESKUS

KLASSIKA RAADIO

KULTUURIMINISTEERIUM

pileti keskus Powered by sviby

SAJANDI PIDU!

8 päeva • 9 kontserti • 6 saali • 100 aastat ERSOt

E·R·S·O

13.–20. november

erso.ee

iute ERSO PEASPONSOR

KUTSUME KUULAMA

100

Festival AFEKT 25. AJARUUM

R, 30. OKTOOBER kell 19 ESTONIA KONTSERDISAAL

Erkki-Sven Tüür, Mart Siimer, Tatjana Kozlova-Johannes, Mirjam Tally, Kristine Tjøgersen, Dieter Ammann

ERSO, dirigent GREGOR A. MAYRHOFER

JUUBELIRAAMATU „ERSO SAJAND“ ESITLUS SAJANDI PIDU!

K, 18. NOVEMBER kell 17.30 RAHVA RAAMAT, VIRU KESKUS

SARA D'AMICO harf, MADIS VILGATS tuuba

I ERSO 100 JUUBELIKONTSERT. SAJANDI PIDU!

N, 19. NOVEMBER kell 19 ESTONIA KONTSERDISAAL

Benjamin Britten, Lepo Sumera, Richard Strauss

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR, ERSO, dirigent OLARI ELTS

TURKISH AIRLINES · myfitness world class gym & studios · LIVIKO anno 1898 · NORDIC CATERING · NORDAID · MÖVENPICK HOTEL TALLINN · AVITA

E·R·S·O

Estonia pst 4
10148 Tallinn
Tel 6 147 787
erso@erso.ee
www.erso.ee

Kuula ja vaata uuesti!

ERSO.TV